

Grænser i bevægelse

Jette Thuesen, ny forkvinde for DGS, diskuterer aldersgrænser.

I den forgangne sommer tog Kristeligt Dagblad en historie op fra japansk gerontologi, hvor forskere i gerontologi og geriatri med

professor Yasuyoshi Ouchi i spidsen har publiceret en rapport om aldersgrænser. Kristeligt Dagblad lavede en fin dækning med to artikler, der handlede om, hvorvidt de japanske aldersgrænser havde relevans i en dansk kontekst.

Formålet med rapporten er at overveje og diskutere definitionen af, hvornår man er gammel,¹ både i statistisk og i ældrepolitisk forstand. Forskerne påpegede, at "the elderly" i Japan og i mange andre lande er defineret ud fra en kronologisk alder på 65 år og derover, men at studier, der viser udviklingen i funktionsevne i forskellige aldersgrupper i perioden 1992 – 2002 kan danne grundlag for en redefinition.

Ouchi og kolleger foreslår i stedet, at aldersgrænserne ændres til:

- 65-74 år: før-gammel (pre-old)
- 75-89 år: Gammel (old age)
- Over 90 år: ældste gamle eller super gamle (oldest-old/super-old)

Dette har flere formål: For det første ønsker de at omdefinere gruppen af 65-74-årige, så disse igen betragtes som "motiverede støtter" i samfundet. Ifølge rapporten tvinges mennesker på 60 til 65 år i Japan i dag til at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet,² men der argumenteres samtidig for, at mange ældre kan bidrage til produktivitet og reducere den socio-økonomiske byrde på kommende generationer, hvis folk i slutningen af 60'erne får mulighed for at fortsætte med at arbejde, hvis de ønsker det.³ For det andet ønsker forskerne at skabe et aldrende samfund præget af vitalitet, så de kan bidrage til at skabe et "bright, productive, healthy and

long-living society". Endelig ønsker de at gøre kommende generationer opmærksom på betydningen af sundhedsfremme.

Man kan diskutere, om de foreslåede aldersgrænser og argumenterne for dem er relevante i en dansk kontekst. I lighed med japanerne lever gennemsnitsdanske- ren også længere og med bedre helbred og funktionsevne end tidligere, om end med et andet udgangspunkt, idet middellevetiden for japanere i gennemsnit er 4 år højere⁴ end for danskere. Det bør aldersgrænser også afspejle. Men i Danmark er aldersgrænserne allerede i bevægelse. I Danmark er alderskategorier især defineret af pensionsalderen, som (formelt) sikrer retten til tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet ved 65 år. Grænsen stiger som bekendt frem til 2030, hvor man har ret til at trække sig tilbage ved 68 år. Pligten til at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet blev i det store hele ophævet i 2016, hvor den såkaldte 70-årsregel blev ophævet, som har gjort det muligt for virksomheder og medarbejdere at aftale, at medarbejderen skulle fratræde sin stilling, når denne fyldte 70 år. Også på andre områder er aldersgrænserne i bevægelse: 1. juli i år blev kravet om aldersbestemt fornyelse af kørekort for borgere over 75 år ophævet, og der stilles som hovedregel ikke længere krav om lægeattest ved fornyelse af kørekort.

I Danmark synes aldringsforskere at være mindre optaget af afgrænsning og kategorisering af "de ældre". I en kommentar i Kristeligt Dagblad siger Kaare Christensen, at "så længe gennemsnittet flytter sig i den fornuftige retning og flere bliver både ældre og stærkere i alderdommen giver det basis for at flytte grænsen. Men man skal huske på, at jo højere alderen bliver, jo mere spredning er der også i, hvad det enkelte menneske kan. "Et stærkt fokus på grænser og kategorier risikerer at skygge for de væsentlige forskelle i helbred og funktionsevne, der ses inden for kategorierne. Lignende nuancerede fremstillinger så vi i 2006 i publikationen *Det aldrende Samfund. Rapport fra styregruppen for det strategiske fremsyn om det aldrende samfund 2030*. Her beskrev danske gerontologer

visionen for et aldersintegreret samfund – et samfund med færre aldersgrænser og større integration på tværs af alder.

Det kan være relevant også i dansk kontekst at diskutere aldersgrænser. Men vi må være tydelige om, hvilke grænser vi taler om, og hvorfor vi har brug for dem – og hvornår vi var bedre tjent uden.

Noter

¹ Elderly.

² <https://www.theguardian.com/world/2017/jul/18/japan-doctors-propose-raising-retirement-age-to-75>

³ <https://www.theguardian.com/world/2017/jul/18/japan-doctors-propose-raising-retirement-age-to-75>

⁴ <http://www.globalis.dk/Lande/Japan?indicator=Forventet%20levealder&id=496>